بین الملل

انصارالله یمن دفتر خود را در بغداد افتتاح کرد

پس از اینکه رسانه‌های محلی عراق روز دوشنبه گزارش دادند که انصارالله یمن دفتر نمایندگی خود را در پایتخت عراق باز کرده یک منبع رسمی عراقی صحت این موضوع را تایید و تاکید کرد که انصارالله یمن دفتری در بغداد افتتاح کرده است.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، افتتاح این دفتر چند روز پس از سلسله فعالیت‌های گسترده ابو ادریس الشرفی، نماینده انصارالله در عراق و تعدادی از اعضای این گروه که از سال ۲۰۱۶ در عراق اقامت دارند، انجام گرفته است. براساس گزارش «العربی الجدید»، رسانه‌های محلی عراق به نقل از منابع سیاسی ناشناس گزارش دادند که جنبش انصارالله یمن دفتر خود را در محله جادریه در بغداد افتتاح کرد. بر اساس گزارش‌ها، ابو ادریس الشرفی، نماینده انصارالله در عراق، دفتر مرکزی این گروه را که در یکی از محله‌های مهم پایتخت عراق و نزدیک به منطقه سبز و تعدادی از کاخ‌ها و مقرهای رهبران و احزاب سیاسی عراق قرار دارد، افتتاح کرد. در توضیح این موضوع، العربی الجدید با بیش از یک مقام امنیتی عراقی تماس گرفت تا از باز شدن دفتر این گروه اطمینان پیدا کند اما هیچ یک از آنها با ارائه اطلاعات در مورد این موضوع موافقت نکردند. تنها مشاوری از دولت محمد شیاع السودانی، نخست وزیر عراق به العربی الجدید گفت: «آنطور که در حال تبلیغ است این، یک دفتر یا نمایندگی نیست، اما مقر اعضای جنبش انصارالله است که قبلاً در هتلی در پایتخت اقامت داشتند.» وی با درخواست از فاش نشدن هویت خود به دلیل اینکه او مجاز به اظهارنظر در این باره نیست، افزود: «عراق مایل است که این گروه هیچ گونه فعالیت خصمانه با هیچ کشوری از خاک عراق نداشته باشد.» روز جمعه ابو ادریس الشرفی، نماینده انصارالله در عراق از مقر نیروهای حشد شعبی در شمال بغداد بازدید کرد و در کلیپی نشان داده شد که از جناح‌های نیروهای بسیج مردمی (حشد شعبی) قدردانی می‌کند. او اظهار کرد انصارالله یمن و نیروهای حشد شعبی یک «یگان لاینفک» هستند که با اشتیاق فراوان به انجام وظایف خود با وجود چالش‌ها و مشکلات ادامه می‌دهند. الشرفی با همراهی رهبران حشد شعبی همچنین از تعدادی از استان‌های جنوبی عراق بازدید و با رهبران قبایل و مذهبی مختلف دیدار کرد. اخیراً انصارالله چندین پلتفرم را در وبگاه‌های شبکه‌های اجتماعی راه‌اندازی کرده که فعالیت‌های اعضای جنبش در داخل عراق را نشان می‌دهد که مهمترین آنها پلتفرم انصارالله در عراق در اپلیکیشن تلگرام است.

آمریکا به‌دنبال تغییر دولت گرجستان

سرویس اطلاعات خارجی روسیه هشدار داد که دولت آمریکا با طراحی اعتراض‌های سراسری به‌دنبال تغییر دولت گرجستان است.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، سرویس اطلاعات خارجی روسیه (SVR) با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد که کاخ سفید طرح و کارزاری را طراحی کرده که در آستانه انتخابات ۲۶ اکتبر، «حزب رویا» حزب حاکم در گرجستان را بی‌اعتبار کند و روسیه را عامل همه مشکلات گرجستان معرفی کند. آن‌گونه که در این بیانیه آمده است که سالومهم زورابیشویلی» رئیس‌جمهور گرجستان به‌زودی با رسانه‌های آمریکا مصاحبه خواهد کرد و احتمالاً دولت را بابت «تخریب» گفت‌وگوهای پیوستن گرجستان به اتحادیه اروپا سرزنش خواهد کرد و نسبت به «پیامدهای وحشتناک نزدیکی به مسکو» هشدار می‌دهد. به گفته سرویس اطلاعات خارجی روسیه، «گرداندگان و طراحان» آمریکایی به نیروهای مخالف دولت گرجستان دستور داده‌اند که طراحی آغاز تظاهرات سراسری در گرجستان را آغاز کنند. رئیس‌جمهور گرجستان اواخر اردیبهشت با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد که لایحه مربوط به «عوامل خارجی» را که توسط پارلمان تصویب شده بود، وتو کرده است. وی پیشتر هم تهدید کرده بود که در صورت تصویب این لایحه از سوی پارلمان کشورش آن را وتو خواهد کرد. پارلمان گرجستان ۲۵ اردیبهشت پیش لایحه بحث برانگیز موسوم به «عوامل خارجی» را که بر اساس آن سازمان های غیردولتی در این کشور که بیش از ۲۰ درصد از بودجه خود را از خارج دریافت می کنند باید به عنوان کارگزار خارجی ثبت شوند، به تصویب رساند. حزب حاکم گرجستان که اکثریت پارلمان این کشور را در دست دارد، اعلام کرده بود که این لایحه برای شفافیت فعالیت های سازمان های غیردولتی و جلوگیری از «نفوذ عوامل خارجی» ضروری است. از سوی دیگر، مخالفان و کشورهای غربی این لایحه را مشابه قانونی در روسیه می دانند که به دولت این کشور کمک کرده تا فعالیت بسیاری از نهادهای غیردولتی که بخشی از بودجه آن ها یا کل آن از خارج از مرزهای روسیه تأمین می شد را متوقف کند. تصویب این قانون در پی هفته ها اعتراضات شدید و گسترده در گرجستان که با درگیری بین معترضان و پلیس و همچنین بازداشت برخی همراه بود، روی داد. اعتراضاتی که در آن ده ها هزار نفر به خیابان ها آمدند و خشم و نارضایتی خود را از این لایحه ابراز داشته بودند. این تصمیم که حزب حاکم گرجستان موسوم به «رویای گرجی» به رغم مخالفت رییس جمهور، مخالفان و جامعه مدنی اتخاذ کرد، لایحه ای جنجالی بوده و به شکافی عمیقی بین طرفین درگیر منجر شد. در هفته های اخیر خیابان های تفلیس شاهد تظاهرات گسترده و مستمر معترضان با شعار «بله به اروپا، نه به قانون روس» بود.

پزشکیان در مکالمه تلفنی با نخست وزیر پاکستان تاکید کرد:

توسعه روابط با پاکستان جزو اصول خدشه‌ناپذیر ایران است

شهباز شریف نخست وزیر پاکستان در تماس تلفنی با پزشکیان پیروزی وی در انتخابات ریاست جمهوری ایران با مشارکت بسیار خوب مردم و تحت هدایت‌های رهبری معظم انقلاب اسلامی را تبریک گفت.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، نخست وزیر پاکستان برگزاری موفقیت‌آمیز انتخابات و فرآیند آرام و بدون مشکل انتقال قدرت در ایران را نشانه اوج استحکام پایه‌های جمهوری اسلامی ایران، مبتنی بر دموکراسی و مردم‌سالاری توصیف و از خدای متعال برای ملت ایران در دوره جدید رفاه، سعادت و پیشرفت بیشتر مسئلت کرد.شهباز شریف در ادامه با اشاره به عمق پیوندها میان دو کشور دوست و برادر ایران و پاکستان و مناسبات بسیار خوب فرهنگی و تاریخی دو ملت ابراز امیدواری کرد که این ظرفیت‌های ارزشمند در دوران ریاست جمهوری دکتر پزشکیان به عنوان بستر و زمینه‌ای مناسب برای تقویت و توسعه بیشتر همکاری‌ها مورد استفاده قرار گیرد.نخست وزیر پاکستان سفر تاریخی رئیس جمهور فقید آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی به پاکستان را موجب گشوده شدن فصل جدیدی از روابط میان دو کشور عنوان کرد و افزود: در این سفر توافقات بسیار خوبی از جمله افزایش حجم مبادلات تجاری دو کشور به ۱۰ میلیارد دلار و ابتکارات جدید در توسعه تجارت مرزی صورت گرفت که امیدواریم بتوانیم این مسیر را با جنابعالی در راستای منافع دو کشور و دو ملت ادامه دهیم. شهباز شریف همچنین با تاکید بر اهمیت حفظ ثبات و امنیت مرزهای دو کشور، خواستار تقویت هر چه بیشتر همکاری‌های امنیتی ایران و پاکستان در زمینه مقابله با تروریسم و گروهک‌های تروریستی شد. پزشکیان نیز در این گفت و گوی تلفنی از تبریکات دولت و ملت پاکستان در پی پیروزی وی در انتخابات و همچنین حضور نخست وزیر و هیات بلند پایه پاکستانی در مراسم تشییع شهدای خدمت و اعلام عزای عمومی در این کشور که تسلی‌بخش دولت و ملت ایران بود، صمیمانه تشکر و قدردانی کرد. رئیس جمهور منتخب تاکیدات و توجه ویژه رهبری معظم انقلاب اسلامی به توسعه روابط با پاکستان را جزو اصول خدشه‌ناپذیر سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی دانست و گفت: مناسبات دیرینه و پیوندهای عمیق فرهنگی، دینی و تمدنی دو کشور مهمترین بنیان‌های روابط دو کشور بزرگ جهان اسلام در تمامی ابعاد را شکل داده و بر حفظ و تقویت این سرمایه‌های ارزشمند تاکید داریم. پزشکیان همچنین با بیان اینکه جهت‌گیری مناسبات دو کشور به سمت بهره‌گیری از ظرفیت‌های مشترک در راستای منافع دو ملت است، افزود: ظرفیت‌های استفاده نشده بسیاری برای توسعه همکاری میان ایران و پاکستان وجود دارد که امیداریم با تلاش‌های مشترک در مسیر ارتقای روابط به کار گرفته شوند. رئیس جمهور منتخب همچنین با تاکید بر آمادگی برای اجرای توافقات دو کشور در زمینه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و امنیتی ابراز امیداوری کرد اهداف بلند دوستانه و برادرانه دو کشور در دوره جدید تحقق یابد.

گفت‌وگوی تلفنی رئیس‌جمهور عراق و پزشکیان

همچنین گفت‌وگوی تلفنی رئیس‌جمهور عراق و پزشکیان، عبدالطیف رشید روابط جمهوری اسلامی ایران و عراق را عمیق، مستحکم و در راستای منافع دو ملت توصیف کرد و بر علاقمندی کشورش برای حفظ و ارتقای این روابط و همچنین ایجاد زمینه همکاری‌های بیشتر در دوره جدید تاکید کرد. مسعود پزشکیان نیز در این تماس تلفنی ضمن تشکر از تبریکات دولت و ملت عراق، گستره پیوندهای سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و دینی میان دو کشور را بی‌نیاز از هرگونه توضیحی دانست و ابراز امیدواری کرد در دوره جدید با همکاری مسئولان عالی دو کشور این روابط تعمیق و توسعه یابد. رئیس جمهور منتخب با بیان اینکه ما برای کشور بزرگ عراق اهمیت فوق‌العاده قائل هستیم، از تلاش‌های رئیس جمهور این کشور در مسیر توسعه مناسبات میان ایران و عراق قدردانی کرد و گفت: دو کشور در بسیاری از زمینه‌ها با یکدیگر نگاه و مواضع مشترک دارند که بستری مناسب جهت عمق بخشی به مناسبات و توسعه همکاری‌هاست.

رئیس قوه قضائیه در دیدار با رئیس‌جمهور منتخب کرد

رئیس قوه قضائیه در دیدار با رئیس جمهور منتخب از آمادگی این قوه برای همکاری با دولت در جهت گسترش عدالت اجتماعی خبر داد. حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی‌اژه‌ای صبح دیروز سه‌شنبه با حضور در دفتر مسعود پزشکیان، با تبریک مجدد انتخاب وی از سوی مردم گفت: وظیفه همه ما کارگزاران نظام اسلامی این است که با همدلی و هم‌افزایی و استفاده از همه استعدادها و ظرفیت‌ها، در راستای حل مسائل و تحقق انتظارات به حق مردم و آرمان‌های متعالی و عدالت‌خواهانه انقلاب اسلامی تلاش کنیم. رئیس قوه قضائیه اظهارکرد : قوه قضائیه در چارچوب پیاده‌سازی اهداف بیانیه گام دوم انقلاب، اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی و در راستای هم‌گرایی قوا جهت گسترش عدالت اجتماعی آماده همکاری با دولت منتخب است. پزشکیان نیز در این دیدار با تشکر از رئیس قوه قضائیه بر عزم خود برای به کارگیری همه ظرفیت‌ها و همکاری با سایر دست‌اندرکاران و کارگزاران نظام برای رسیدگی به مشکلات مردم و بهبود وضعیت اقتصاد کشور و نیز مبارزه جدی با فساد تاکید کرد.

ضرورت پرهیز مجلس و دولت از حاشیه‌سازی

رئیس کمیسیون شوراها در مجلس گفت: مجلس و دولت باید از حاشیه‌سازی پرهیز کنند و تمرکز خود را روی بهره‌گیری حداکثری از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های داخلی خودمان بگذارند.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، محمدصالح جوکار با بیان این‌که اساس کار مجلس شورای اسلامی و دولت آینده باید همکاری و هماهنگی با همدیگر باشد، اظهار کرد: تعامل دولت و مجلس باید در سطحی باشد که امور مختلف کشور به خوبی جلو برود و مشکلات مختلف مردم به ویژه دغدغه‌های معیشتی آنان حل شود. وی ادامه داد: ساختار اصلی دولت و مجلس باید در کنار هم قرار بگیرند و بر اساس نظام مسائلی که در کشور وجود دارد، با یکدیگر همکاری داشته باشند. لازم است به مشکلات معیشتی مردم توجه کرده و دولت و مجلس برای رفع آن با هماهنگی با یکدیگر هم اندیشی و تدبیر کنند.

رئیس کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در مجلس تصریح کرد: در برنامه هفتم پیشرفت کشور اولویت‌های اساسی کاملاً مشخص شده است که دولت باید این قانون را به خوبی اجرایی کند. تعامل و ارتباط میان دولت و مجلس قطعاً می‌تواند اجرای قوانین مهم از جمله برنامه هفتم را تسریع کند. نماینده مردم یزد در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه مجلس و دولت باید از حاشیه سازی پرهیز کنند، تاکید کرد: دولت و مجلس فقط باید به این مسئله توجه داشته باشند که ما در چه شرایطی قرار داریم و باید تمرکز خود را روی بهره‌گیری حداکثری از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های داخلی خودمان بگذارند. جوکار ادامه داد: دولت و مجلس باید تنگناها و موانع پیشرفت کشور را از سر راه بردارند و کشور را به گونه‌ای هدایت کنند که مشکلات مرتفع و وضعیت کشور رو به بهبودی برود. وی با بیان اینکه دولت و مجلس باید کنار یکدیگر و با هماهنگی با هم اولویت‌های کشور را به خوبی دنبال کنند، گفت: بحث‌های اقتصادی و معیشتی مردم قطعاً یکی از اولویت‌های مهم و اساسی کشور است که باید مجلس برای دولت در این زمینه بسترسازی و ریل‌گذاری کند و دولت هم باید مطابق با قوانین مصوب مجلس کارها را پیش ببرد.

واشنگتن‌پست: اجلاس ناتو در اوج بلاتکلیفی برگزار می‌شود

اجلاس امسال سران ناتو در واشنگتن (سه‌شنبه تا پنجشنبه) با بحران‌های متعدد سیاسی و نظامی همزمان شده است، از تداوم جنگ اوکراین گرفته تا انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا و ظهور راست افراطی در اروپا.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، رسانه آمریکایی گزارش داد، سران ناتو این هفته در حالی در نشست سالانه خود در واشنگتن حضور پیدا می‌کنند که قصد دارند در هفتاد و پنجمین سال تأسیس این ائتلاف نظامی، قدرت و اتحاد خود را افزایش دهند، اما غرق در نگرانی‌های گوناگون هستند. به گزارش واشنگتن‌پست، نشست امسال ناتو در سایه انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴ آمریکا برگزار می‌شود، رقابتی که نه‌تنها ممکن است در آن «جو بایدن» از «دونالد ترامپ» شکست بخورد، بلکه حتی ممکن است پیش از آغاز انتخابات، بایدن از رقابت‌ها کناره‌گیری کند! ترامپ در دور نخست ریاست‌جمهوری خود چندین بار از ناتو انتقاد کرده بود و اکنون با عملکرد ضعیف بایدن در نخستین مناظره انتخاباتی، رهبران اروپایی در حال برنامه‌ریزی برای احتمال بازگشت ترامپ به کاخ سفید هستند.اروپایی‌ها فکر نمی‌کنند که ترامپ ایالات متحده را به صورت کامل از ائتلاف نظامی ناتو خارج کند، اما احتمال می‌دهند که در دولت ترامپ تعهدات امنیتی و نظامی ایالات متحده به اعضای ناتو کاهش یابد. بر اساس این گزارش، سخنرانی‌های ملی‌گرایانه ترامپ و عملکرد ضعیف بایدن در مناظره اول، نگرانی بسیاری از متحدان اروپایی واشنگتن را برانگیخته است. یک مورّخ دانشگاه «جان هاپکینز» می‌گوید انتخابات کنونی آمریکا به منافع این کشور آسیب زده و چین و روسیه را خشنود خواهد کرد. او می‌گوید احتمالاً پس از این انتخابات، جهان آمریکا را نه به عنوان یک رهبر در سطح جهانی، بلکه به عنوان کشوری در مسیر زوال خواهد دید.از سوی دیگر، در انتخابات‌های اخیر اروپا مانند انتخابات پارلمان اروپا و انتخابات پارلمانی فرانسه، جریان‌های پوپولیستی و راست افراطی قدرت گرفته‌اند؛ جریان‌هایی که رابطه آن‌ها با روسیه دوستانه است و دید خوبی به ناتو ندارند. اگرچه رای‌دهندگان فرانسوی در انتخابات یکشنبه با حضور حداکثری در دور دوم انتخابات، مانع قدرت‌گیری راست افراطی در پارلمان شدند، اما جو سیاسی اروپا همچنان ملتهب است و این تنش‌ها در نشست آتی سران ناتو در واشنگتن احساس خواهد شد. یک مقام آمریکایی به «دیوید ایگناتیوس»، ستون‌نویس واشنگتن‌پست گفت، این اجلاس در ابتدا قرار بود صرفاً یک گردهمایی و نمایش برنامه‌ریزی شده باشد، اما اکنون به یکی از نگران‌کننده‌ترین نشست‌های سران کشورهای غربی در دهه‌های گذشته بدل شده است. جنگ اوکراین مسئله اصلی در دستور کار سران ناتو خواهد بود. کی‌یف خواستار عضویت کامل و فوری در ناتو است، اما این ائتلاف نظامی با صراحت بیان کرده که اوکراین در آینده نزدیک به این خواسته خود دست نخواهد یافت. بااین‌وجود، کشورهای عضو ناتو در حال انعقاد توافق‌نامه‌های امنیتی دوجانبه با اوکراین هستند. دیپلمات‌های دولت بایدن به‌خوبی می‌دانند که ممکن است ترامپ بودجه حمایت نظامی از اوکراین را قطع کند. آنها همچنین می‌ترسند که ترامپ به طور ضمنی از تلاش‌های روسیه برای تثبیت کنترل خود بر مناطقی از اوکراین که طول جنگ به دست روسیه افتاده، حمایت کند. در همین راستا، کشورهای اروپایی و دولت آمریکا سعی دارند پیش از فرارسیدن زمان انتخابات ۲۰۲۴، تا جای ممکن از حمایت درازمدت از اوکراین اطمینان حاصل کنند. در اجلاس سال گذشته ناتو در لیتوانی، استیصال زلنسکی از عدم دریافت دعوت‌نامه رسمی برای پیوستن به ناتو واکنش‌های گسترده‌ای در سطح جهانی داشت. اگرچه چنین تنش‌هایی ممکن است در اجلاس این هفته نمایان نباشد، اما برخی در واشنگتن معتقدند بایدن باید برای عضویت اوکراین در ناتو تلاش بیشتری به کار گرفته و حمایت بیشتری از عضویت این کشور در ناتو به عمل آورد. وضعیت پیرامون جنگ اوکراین پیچیده شده است. نظرسنجی تازه اندیشکده «شورای روابط خارجی اروپا» نشان می‌دهد شکاف فزاینده بین اوکراینی‌ها و سایر شهروندان اروپایی وجود دارد و نزدیک به ۶۰ درصد از اوکراینی‌ها به پیروزی در جنگ با روسیه ایمان دارند. در مقابل، تنها ۳۰ درصد از آنان فکر می‌کنند این جنگ از راه دیپلماتیک به پایان خواهد رسید. این در حالی است که بر اساس نتایج این نظرسنجی، شهروندان دیگر کشورهای اروپایی به پیروزی اوکراین امیدی نداشته و با ارسال نیروی نظامی از کشورهای اروپایی به اوکراین مخالف هستند. آن‌ها خواستار حل‌وفصل مذاکره‌محور این مناقشه بوده و نسبت به عملکرد اوکراین در میدان نبرد، بدبین هستند.

سرمقاله

سیاست خارجی ایران بعد از انتخابات

کیهان برزگر

یک خط فکری در غرب و بعضا در داخل معتقد است که قوه مجریه نقش جدی در تعیین رویکردهای سیاست خارجی ایران ندارد و لذا تغییر عمده ای در این حوزه بعد از انتخابات ریاست جمهوری اتفاق نمی افتد.

ریشه این تحلیل غلط به فهم نادرست از مبانی و درجه بهم پیوستگی دو عنصر «قاعده»(substance) و «روند» (process) در پیشبرد سیاست خارجی کشورمان برمی گردد. به لحاظ «قاعده» و کلان، موضوعات استراتژیک جاری سیاست خارجی، همچون برجام (توافق هسته ای)، نوع رابطه با آمریکا و غرب، نگاه به شرق (چین و روسیه)، و نهایتا روابط منطقه ای و محور مقاومت، در حوزه تصمیم گیری رهبری و شورای عالی امنیت ملی است.

اما به لحاظ «روند» و اجرا، چگونگی پیشبرد این موضوعات در حوزه اختیارات قوه مجریه است. چون این قوه (به ویژه وزارت امور خارجه) منابع مالی، ابزارها، و ظرفیت های تخصصی سیاسی و اقتصادی لازم در اجرای این موضوعات سیاست خارجی را در اختیار دارد. در همه این موضوعات، مسئله مهم چگونگی برقراری «پیوند» و «تعادل» بین دو عنصر بازدارندگی تهدیدات و تولید امنیت (قاعده کلان سیاست خارجی) از یک سو، و ضرورت تعامل با جهان برای رشد و توسعه اقتصادی و تولید ثروت (روند اجرای سیاست خارجی) از سوی دیگر می باشد. عدم توجه به اجرای «همزمان» و «متناسب» به این دو جنبه سیاست خارجی اغلب منجر به تضاد دیدگاه ها و بروز انفعال در پیشبرد امور خارجی کشورمان شده است.

نخست، موضوع برجام به لحاظ «قاعده» و کلان، در چهارچوب توسعه امنیت انرژی، استقلال صنایع بنیادی و غیره، و همچنین مقابله با زیاده خواهی غرب در مسدود کردن پیشرفت برنامه هسته ای کشور قرار می گیرد.

اما به لحاظ «روند» و اجرا، در چهارچوب رفع تحریم ها و رشد اقتصادی برای تامین رفاه جامعه مطرح می شود. به همین دلیل، تقلیل موضوع برجام به یکی از این عناصر منجر به تضاد دیدگاه های سیاسی در داخل کشور شده است.

دوم، موضوع رابطه با آمریکا به لحاظ «قاعده» و کلان، با توجه به سابقه دشمنی آمریکا در اعمال سیاست هایی همچون «تغییر رژیم» و فروپاشی ایران از درون یا کاهش نقش ژئوپلتیک منطقه ای کشور از طریق تقویت نقش رقبا و دشمنان، به حوزه کلان دفع تهدیدات سیاسی-امنیتی خارجی مرتبط می شود.

اما به لحاظ «روند» و اجرا، به دلیل نقش آمریکا در مسدود کردن موقعیت های کشورمان در دستیابی به سرمایه و تکنولوژی در عرصه جهانی و همچنین استفاده از ابزار تحریم ها برای فشار بر ایران، قوه اجرایی کشور خود را موظف به مدیریت روابط و تنش ها با آمریکا (چه بسا حداقلی) به منظور خروج از بن بست های اقتصادی می داند.

سوم، موضوع نگاه به شرق به لحاظ «قاعده»، در چهارچوب ضرورت تقویت روابط با جهان «غیرغربی» (جنوب جهانی) برای تامین منافع کلان ژئوپلتیک کشور در عصر بی نظمی جهانی صورت می گیرد. اما به لحاظ «روند» و اجرا، این موضوع در حوزه تعامل دولت برای کسب سرمایه، تکنولوژی، و صدور انرژی و کالا در شرایط اعمال تحریم های سخت غرب ساماندهی می شود.

نهایتا چهارم، موضوع روابط منطقه ای و تقویت محور مقاومت در منطقه به لحاظ «قاعده»، به مسئله تقویت قوه بازدارندگی ایران برای دفع تهدیدات آمریکا، اسرائیل و تهدیدات غیرمتعارف افراطی و تروریستی (مثل سرکوب داعش) از طریق تقویت نیروهای سیاسی دوست و متحد در جبهه مقاومت مرتبط می شود. اما به لحاظ «روند»، همین موضوع به لحاظ عملی تعاملات گسترده اقتصادی و سیاسی کشورمان با دولت های عربی و ثروتمند حوزه خلیج فارس را به تاخیر می اندازد.

چون تقویت جنبش های غیردولتی حوزه محور مقاومت، آسیب پذیری سیاسی-امنیتی این کشورها را افزایش می دهد و لذا آنها انتظار دارند تا ایران حمایت از این نیروها را متوقف کند. واقعیت این است که موضوع بازدارندگی و تامین امنیت در همه جای دنیا در اولویت های کلان سیاست خارجی و روابط بین المللی یک کشور قرار دارد.

نمونه آشکار دولت های غربی هستند که بلافاصله بعد از جنگ جهانی دوم و به منظور دفع تهدید سیاسی-امنیتی شوروی بازوی نظامی خود یعنی ناتو را تاسیس کردند. آنها نزدیک به یک دهه بعد از جنگ و با اطمینان خاطر از تقویت بازدارندگی و تامین امنیت خود، موضوع پیشرفت و رشد اقتصادی را در اولویت سیاست خارجی خود قرار دادند. دولت در ایران هم از این قاعده مستثنی نیست، به ویژه که کشورمان در یک محیط ناامن ژئوپلتیک واقع شده و همواره مورد طمع قدرت های خارجی بوده است.

یک سیاست خارجی خوب باید وجوه عملی مشترک در مرز «قاعده» کلان و «روند» اجرای سیاست خارجی را به خوبی درک کرده و پیوند عملی و متعادل بین جنبه های تولید امنیت و تولید ثروت کشور برقرار کند. بنا به گرایش سیاسی و شخصیت اشخاص، معمولا دولت ها در ایران با رویکردهای متفاوتی روند اجرا و مدیریت روابط کشور با غرب یا شرق را تعریف می کنند. به این لحاظ، بیشترین روابط و همکاری با شرق (چین و روسیه) در دولت میانه روی حسن روحانی صورت گرفت.

جالب تر اینکه بیشترین روابط و همکاری ایران با کشورهای محافظه کار عربی حوزه خلیج فارس (متمایل به غرب) در زمان دولت اصول گرای ابراهیم رئیسی شکل یافت.

دولت میانه روی مسعود پزشکیان باید بهم پیوستگی جبری بین دو عنصر «قاعده» و «روند» در ساختار کلان و تصمیم گیری سیاست خارجی کشور را به خوبی درک کرده و زبان مشترک در پیوند و اجرای آنها ایجاد کند. فراموش نکنیم که اکنون طرف اصلی سیاست خارجی ایران، قدرت های بزرگ و رقبای نوظهور منطقه ای هستند. این قدرت ها همواره ما به ازای گرانقیمتی برای رفع تحریم ها (غرب) یا انتقال سرمایه و تکنولوژی (شرق) با کشورمان طلب می کنند.

به این لحاظ، دولت جدید باید از نقطه قوت برتری ژئوپلتیک کشورمان استفاده کرده و با اتخاذ یک «سیاست ثبات ساز» در منطقه بزرگ غرب آسیا بر ارزش استراتژیک ایران در نزد قدرت های غربی و شرقی بیافزاید و از این طریق راه رفع تحریم ها و جبران کمبود سرمایه و تکنولوژی را هموار کند.

Alborz.payam@gmail.com